

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Voorlopig resultaat 2021	TELEFOONNUMMER	+31634380141
DATUM	29-03-2022	E-MAILADRES	arjan.meerkerk@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1264508825-160	DOMEIN/OPGAVE	BDV
VAN	Arjan Meerkerk	TEAM	Fin1
NUMMER PS	PS2022BEM	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk
COMMISSIE	Bestuur, Economie en Middelen		
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Met deze brief informeren wij u dat het positieve jaarrekeningresultaat, na stortingen en onttrekkingen uit de reserves, waarschijnlijk fors hoger uitpakt dan was voorzien bij de Slotwijziging. Dit resultaat is circa € 43 miljoen meer dan in de bijgestelde begroting van de Slotwijziging was geprognosticeerd en komt daarmee uit op circa € 60 miljoen. Dit zijn voorlopige en nog niet door de accountant gecontroleerde jaarrekeningcijfers. En het uiteindelijk jaarrekeningresultaat kan dus nog verschillen. Echter, gezien de omvang van deze afwijking vinden we het belangrijk om u hier zo snel mogelijk van op de hoogte te brengen. We gebruiken deze brief ook graag om een eerste aantal verklaringen die wij herkennen met u te delen. Bij de jaarstukken 2021 (eind mei) zult u een uitgebreidere analyse en toelichting aantreffen op de verschillen tussen de bijgestelde begroting en de definitieve jaarrekening 2021. We gaan er op dat moment graag met u over in gesprek.

Inleiding:

Wij hechten er aan ons eerste beeld van de omvang van onderbesteding met u te delen, ook al wordt er momenteel nog gewerkt aan de interne controle van de cijfers en het opmaken van de jaarrekening 2021 en heeft de extern accountant haar werk nog niet afgerond. Op basis van de voorlopige cijfers zal het jaarrekeningresultaat circa € 43 miljoen positiever uitvallen dan in de bijgestelde begroting (Slotwijziging) was voorzien. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door lagere lasten, met name bij subsidies en de materiële budgetten; dit wordt aangeduid als 'onderbesteding'. Er is ook een meevaller in de opbrengsten van circa € 7 miljoen.

Al eerder hebben wij met u gesproken over realisme in begroten en prognosticeren, en over het feit dat de we op dit punt een lerende organisatie zijn. Een dergelijke transitie vergt tijd. De systemen zijn grotendeels ingericht, maar daarnaast gaat het over menselijke aandacht, vaardigheden en een cultuur van elkaar positief kritisch uitdagen over het realisme van planningen en budgetten. Door elkaar vaker en met geplande regelmaat te bevragen, ontwikkelen we die beide aspecten, terwijl we ondertussen doordraaien. Bij deze eerste analyse van het jaarrekening resultaat blijkt er nu toch een fors verschil te zijn tussen hetgeen we financieel begroot en ons voorgenomen hadden en dat wat er daadwerkelijk is gerealiseerd in 2021. Hieruit blijkt dat we minder ver zijn in de

doorontwikkeling dan we meenden want we hadden verwacht dat signalen over niet meer in te halen achterblijvende realisatie op eerdere momenten luider hadden doorgeklonken.

Onderbesteding

Het verschil van circa € 43 miljoen bestaat uit drie onderdelen:

1. De lasten zijn circa € 41 miljoen lager dan begroot (voordelig effect);
2. De baten zijn circa € 7 miljoen hoger dan begroot (voordelig effect);
3. De mutaties in de reserves zijn circa € 5 miljoen lager dan begroot (nadelig effect).

De lagere lasten bedragen ruim 8% ten opzichte van de bijgestelde begroting. Dat is lager dan voorgaande jaren waarin sprake was van een onderbesteding tussen de 11% en 14%, maar het blijft een te substantieel bedrag. Deze onderbesteding doet zich voor in alle programma's; gemeten in euro's met name bij de programma's Bereikbaarheid en Bodem, water en milieu. Procentueel (in verhouding tot de begroting) valt met name de onderuitputting bij Bodem, water en milieu op. Bij de analyse van de baten is gebleken dat we een aantal incidentele posten tussentijds niet juist in beeld hadden en soms zijn er ook nieuwe inzichten ontstaan in het vierde kwartaal van 2021; bijvoorbeeld bij de decembercirculaire. Door de lagere lasten hebben we (in directe samenhang) minder hoeven te onttrekken uit onze reserves. Het netto effect kan daarmee gesteld worden op € 36 miljoen lagere lasten (€ 41 miljoen lagere lasten -/- € 5 miljoen lagere onttrekking uit reserves) en € 7 miljoen hogere baten. De lagere lasten doen zich met name voor bij de post subsidies en materiële lasten. Bij de Slotwijziging kondigden wij al aan dat door het verschuiven van het moment van beschikbaar van subsidies over de jaargrens van 2022, door de drukte bij het team subsidies, het positief saldo van baten en lasten € 10 tot € 20 miljoen hoger zou kunnen uitpakken. Wij zien nu dat dit zich zo heeft gerealiseerd.

Verklaringen voor onderbesteding

We zien een aantal redenen die verklarend zijn voor de huidige onderbesteding. Het zijn zaken waar we aan werken om te verbeteren. De verbeteringen hebben hun tijd nodig om tot het gewenste effect te leiden en ondertussen loopt de P&C-cyclus door.

1. Binnen de begrotingssystematiek van de provincie Utrecht zijn weinig mogelijkheden om tussentijds af/bij te ramen. De Zomernota, opgesteld voor de zomer met realisatiecijfers tot en met 30 juni, is het moment om voorstellen in te dienen om budgetten af te ramen. Dan is vaak nog onvoldoende scherp of we alle middelen werkelijk gaan 'wegzetten' bij onze partners, gemeenten of subsidierelaties. Wanneer er eenmaal afgeraamd is, hebben wij nog geen goed werkende procedures om -als zaken toch versnellen- extra budget aan de vragen. Daarom wordt er toch nog geregeld besloten om budgetten tussentijds niet af te ramen.
2. De Slotwijziging heeft een peildatum van eind augustus en is geen integrale najaarsnota waarin op alle budgetten kan worden afgeraamd. Er waren bij de Slotwijziging beperkingen ingebouwd om af te ramen. Intern was gecommuniceerd dat de wijzigingen enkel technisch van aard konden zijn en daarmee begrotingsneutraal.
3. Het brengen van realisme in het begroten, plannen en sturen is na het wegwerken van achterstanden bij de jaarstukken nog volop in ontwikkeling. Ook bij de Zomernota en Slotwijziging gaven wij bij de analyses van verschillen tussen begroting en realisatie aan dat we hier achterblijvende realisatie constateerden en we hierover het gesprek aangaan. De voorlopige cijfers over 2021 onderstrepen dit beeld van de lerende organisatie en de noodzaak daartoe. Ook is het een uitdaging om inhoudelijke ambities te vangen in een financiële realiteit en planning in de tijd.
4. Corona-effecten. Als middenbestuur zijn wij in o.a. de uitvoering afhankelijk van gemeenten en andere partijen. Zo zijn er bijvoorbeeld op het vlak van mobiliteit minder subsidies aangevraagd dan vooraf was gedacht. Ook de beperktere capaciteit bij gemeenten speelde een belangrijke rol in het nog niet realiseren van bepaalde voorgenomen activiteiten.
5. Stap voor stap wordt er gewerkt en doorgebouwd om financieel verder in control te komen. De financiële kennis binnen de organisatie is mede door het programma Versterking Financiële Functie bij de financiële teams op een hoger plan gebracht, maar op de beleidsmatige afdelingen nog geregeld onvoldoende. Dit heeft doorlooptijd nodig en gaat niet in één keer goed.
6. Het subsidieproces gaf gedurende het jaar onvoldoende inzicht in de uiteindelijke lastneming en daarmee mogelijkheden om te sturen en te verantwoorden. Inmiddels wordt het subsidieproces verbeterd en als gevolg

daarvan het inzicht. Ten tijden van de Zomernota en de Slotwijziging was echter nog sprake van onvoldoende inzicht in wanneer is beschikt en wanneer de last financieel genomen kan worden. Vandaar dat er wel een winstwaarschuwing van € 10 tot 20 miljoen lagere subsidielast was afgegeven.

Vervolgprocedure / voortgang:

We zullen u de jaarrekening volgens onze planning eind mei toesturen. Bij de jaarrekening zult u een uitgebreidere analyse en toelichting aantreffen op de verschillen tussen de bijgestelde begroting en de jaarrekening. Graag gaan wij dan met u daarover in gesprek.

Bij het aanbieden van die jaarstukken zullen wij ook een voorstel doen voor verbeteringen in de planning- en controlcyclus vanaf 2023 om daarmee de mogelijkheden voor tussentijds bijsturen te vergroten. Recent heeft de FAC ingestemd met de mogelijkheid van meerjarige begrotingswijzigingen bij P&C stukken en bespreekt u binnenkort een voorstel voor een herijkte Nota Reserves en voorzieningen. Al deze zaken zullen bijdragen aan onze ambitie om een meer realistische begroting neer te leggen.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen